

Cours de tibétain - groupe lecture - leçon 13

Sutra du coeur - lecture et épellation

Suite du texte :

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་སྐྱེན་རས་
གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གིས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་ར་དུ་ཉིའི་བྱ་ལ་འདི་སྐད་
ཅེས་སྒྲས་སོ། ། ཤུ་རིའི་བྱ་རིགས་གྱི་བྱའམ་རིགས་གྱི་བྱ་མོ་གང་ལ་ལ་
ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཟབ་མའི་སྦྱོང་པ་སྦྱད་པར་འདོད་པ་དེས་
འདི་ལྟར་རྣམ་པར་བསྟ་བར་བྱ་སྟེ། བྱང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་དག་གྱང་། རང་
བཞིན་གྱིས་སྦྱོང་བར། །ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་བསྟའོ། །

Analyse

Mots clés et structure

Surligné en vert : mot ou groupe de mots

Surligné en jaune : particule

Surligné en rouge : verbe

བྱང་ཚུབ་སེམས་དབང་སེམས་དབང་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་སྐྱོན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་གིས་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ལྟ་རུ་ཉིད་བྱ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྐྱས་སོ། ། ལྟ་རུ་བྱ་རིགས་ཀྱི་བྱའམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་ལ་ལ་ཞེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཟབ་མེད་སྟོན་པ་སྐད་པར་འདོད་པ་དེས་འདི་ལྟར་རྣམ་པར་བསྟུང་བར་བྱ་སྟེ། བྱང་པོ་ལྟ་པོ་དེ་དག་གྱུར། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར། །ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་བལྟའོ། །

<p>སྐྱོན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱག་གིས་</p>	<p>Ici clairement, c'est Tchenrézi qui est marqué par la particule comme étant l'agent de l'action. Une action que l'on découvre après. Un peu comme quand on dit : « c'est lui qui... ». Il s'agit donc bien d'une particule ergative.</p> <p>Il faut bien sûr se rappeler des 5 formes de l'ergatif-instrumental qui se transforme en fonction de la lettre qui précède.</p>
	<p>Par exemple : རས་བྱེད་གྱི་ཡོད་ je fais.</p>
<p>ཆོ་དང་ལྡན་པ་</p>	<p>ལྡན་ fait partie de trois suffixes qui appartiennent à la même catégorie : les suffixes ayant une fonction analogue à l'agentif.</p> <p>ལྡན་ a le sens de « qui possède » En tant que suffixe agentif, il permet de former des substantifs, comme avec རྗེས་ལྡན་ riche.</p>

<p>ལྷ་ར་བླ་ཉིའི་སྲུ་ལ་</p>	<p>Śāradvatīputra, "Le fils de Śhāri". Transcription tibétaine commune du nom ལྷ་རི་སྲུ་ Śāripūtra et plus connu sous le nom de Śāripūtra - la version contractée de son nom -, il était l'un des principaux disciples du Bouddha, réputé pour sa connaissance inégalée des enseignements.</p> <p>On voit ici deux particules, le génitif et l'oblique. Le génitif relie deux mots ou groupes de mots. La relation de base est celle de déterminant (à gauche de la particule) à déterminé (à droite).</p> <p>Pour l'oblique, la fonction de base marque le lieu d'incidence, là où il se passe quelque chose ou un destinataire par exemple, comme c'est le cas ici.</p>
<p>འདི་མཁན་ཅེས་</p>	<p>La formule est intéressante. Il y a au début un article démonstratif འདི་, ensuite le mot མཁན་ parole, puis ཅེས་ qui est une particule qui marque un discours rapporté, dans le sens de ce qui a été dit.</p>
<p>སྲུང་པོ་ལྔ་པོ་</p>	<p>On a ici སྲུང་པོ་ agrégat, puis le chiffre cinq ལྔ་, le tout se terminant par པོ་, un suffixe agentif. On comprendra donc « les cinq agrégats » plutôt que « cinq agrégats ». C'est une manière de savoir que les suffixes agentifs transforment les mots qu'ils marquent en substantifs, ལྔ་པོ་ devenant le « 5e ».</p>

Vocabulaire

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་	Bodhisattva
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་	Grand bodhisattva
འཕགས་པ་	Noble
དབང་ཕྱུག་	Puissant
གིས་	Particule ergative
ཚོ་དང་ལྡན་པ་	Vénérable
ཤུ་ར་དུ་ཉིའི་བུ་	Śāradvatīputra, "Le fils de Śhāri"
འདི་	Ce, cette
སྐད་	Langue, parole
ཅེས་	Marque du discours rapporté
སྟེན་	Dire, parler - verbe volitif སྟེན་པ་/ སྟེན་བ་/ སྟེན་བ་/ སྟེན་སྟེན་. "Exprimer quelque chose par la parole". L'un des nombreux verbes en tibétain qui montrent les diverses manières de s'exprimer verbalement ; il a le sens de dire quelque chose aux autres parce qu'il s'agit d'énoncer une position ou de dire que c'est ainsi. D'où "dire", "parler", et « déclarer ». TD
རིགས་ཀྱི་བུ་	Fils de noble famille
རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་	Fille de noble famille
གང་ལ་ལ་	Qui que ce soit
ཤེས་རབ་	Sagesse
ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་	Pāramitā
ཟབ་མོ་	Profond·e
སྦྱོང་བ་	Conduite
སྦྱང་བ་	Agir, verbe volitif སྦྱང་བ་/ སྦྱོང་བ་/ སྦྱང་བ་/ སྦྱོང་བ་/
འདོད་པ་	Désir
དེས་	À cause de cela
འདི་ལྟར་	De cette manière
རྒྱལ་པར་	Complètement
བཞུ་བ་	Voir, verbe volitif བཞུ་བ་/ ཞུ་བ་/ བཞུ་བ་/ ཞུ་བ་/
སྤང་པོ་	Agrégat
ལྔ་པོ་	Les cinq

དེ་དག་	Ces
ཡང་	Bien que, même, même si (voir avec le contexte)
རང་བཞིན་	Nature, naturel
སྟོང་པ་	Vide
ཡང་དག་པར་	Correctement, authentiquement
རྗེས་སུ་	Après